

Nr 41.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till centrala skiljenämnden för vissa arbetstvister m. m.; given Stockholms slott den 17 februari 1928.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Jakob Pettersson.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 17 februari 1928.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Pettersson, anför:

Vid anmälan till statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1928 av fråga om anslag för nästa budgetår till bestridande av kostnaderna för centrala skiljenämnden för vissa arbetstvister anförde jag (statsverkspositionen, femte huvudtiteln, punkten 5), att med framläggande av definitivt

Bihang till riksdagens protokoll 1928. 1 saml. 33 häft. (Nr 41.)

1

förslag i fråga om medel till upprätthållande av centrala skiljenämndens verksamhet borde tills vidare anstå.

Tillika framhöll jag, att anledningen därtill vore, att inom socialdepartementet påginge förberedelser till viss lagstiftning, ägnad att påverka storleken av anslag till angivna ändamål. Den åsyftade lagstiftningen behandlade rättsligt avgörande av vissa arbetstvister och skulle, därest den genomfördes, komma att leda till att den nuvarande centrala skiljenämnden upphörde och att för bedömning av tvister rörande kollektivavtal upprättades ett annat statligt organ.

På närmare angivna skäl hemställde jag därefter, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att i avbidan på den proposition, som kunde komma att avlämnas i ämnet, till centrala skiljenämnden för vissa arbetstvister m. m. för budgetåret 1928—1929 beräkna ett extra förslagsanslag av 36,000 kronor.

Omförmälda lagstiftningsarbete har nu fortskridit så långt, att Kungl. Maj:t förut denna dag beslutat avlåtande till riksdagen av proposition med förslag till lag om kollektivavtal och till lag om arbetsdomstol. Med anledning härav anhåller jag nu att få till slutlig behandling upptaga omförmälda anslagsfråga.

Enligt berörda, genom proposition framlagda förslag till lag om arbetsdomstol skall för upptagande och avgörande av mål rörande kollektivavtal finnas en arbetsdomstol med säte i Stockholm. Arbetsdomstolen skall bestå av ordförande och sex ledamöter. Ordföranden och två ledamöter förordnas av Kungl. Maj:t för viss tid bland personer, som icke kunna anses företräda arbetsgivar- eller arbetarintressen. Ordföranden och en av ledamöterna, vilken förordnas att vara vice ordförande, skola vara lagkunniga och i domarvärv erfarna. Den andre av dessa ledamöter skall äga särskild insikt och erfarenhet i arbetsförhållanden och därmed förbundna avtalsfrågor. För vardera ledamoten förordnar Kungl. Maj:t en ersättare, som uppfyller de för ledamoten stadgade behörighetsvillkoren. De övriga fyra ledamöterna, vilka skola vara i arbetsförhållanden erfarna och kunniga, förordnas av Kungl. Maj:t för två år i sänder, två efter förslag av svenska arbetsgivarföreningarnas förtroenderåd och två efter förslag av landsorganisationen i Sverige. För vardera sidan förordnas enligt samma regler fyra ersättare. Förslag skall för att vinna avseende upptaga minst dubbelt så många personer som de, vilka skola förordnas för den sidan. Har å någondera sidan vederbörligt förslag icke avgivits, förordnar Kungl. Maj:t ändå ledamöter och ersättare för den sidan. Det är avsett, att ordföranden och ledamöterna skola uppehålla sina befattningar vid sidan av annan verksamhet. Arbetsdomstolen sammanträder på kallelse av ordföranden så ofta det erfordras för måls handläggning. Domstolen må, där det prövas nödigt, sammanträda utom Stockholm. Arbetsdomstolen är domför med ordförande och fyra ledamöter. Av ledamöter, som förordnats för arbetsgivar- och arbetarsidorna, skola lika många närvara för vardera sidan. Besiktning å arbetsplats eller annan dylik förrättning må kunna verkställas av ordföranden jämte två ledamöter, en för arbetsgivarsidan och en för arbetarsidan.

Den föreslagna lagen skall träda i kraft den 1 januari 1929. Genom densamma upphäves lagen den 28 maj 1920 om central skiljenämnd för vissa arbetstvister. Har före den nya lagens ikraftträdande påkallats tillämpning av skiljeavtal, enligt vilket tvist må hänskjutas till den centrala skiljenämnden, skall dock nämnden enligt den äldre lagen behandla och avgöra tvist, som avses med påkallandet.

De nya lagbestämmelserna komma icke att inverka på den ställning eller de uppgifter, som tillkomma de särskilda skiljedomarna i arbetstvister, för vilka särskilt anslag finnes uppfört i riksstaten.

Vad först angår frågan om medel till bestridande av kostnaderna för centrala skiljenämnden vill jag erinra, att för detta ändamål alltsedan år 1920 ett extra förslagsanslag varit uppfört i riksstaten. Anslaget uppgick ursprungligen till 60,000 kronor för helt år men har sedermera flera gånger nedsatts. För budgetåret 1927—1928 anvisades för ändamålet ett extra förslagsanslag av 15,500 kronor.

Genom brev den 20 maj 1927 fastställde Kungl. Maj:t följande arvodes- och omkostnadsstat för nämnden att lända till efterrättelse under budgetåret 1927—1928.

A. Arvoden.

	kronor	kronor
Ordföranden	3,000	
en av Kungl. Maj:t utsedd ledamot och ordförandens ställföreträdare	1,850	
en av Kungl. Maj:t utsedd ledamot	1,350	
1 ledamot	1,140	
3 ledamöter	3,420	
1 sekreterare	1,140	11,900

B. Omkostnader.

Ersättning åt extra tjänstemän och andra biträden, arvoden samt resekostnads- och traktamentsersättningar åt suppleanter, ersättningar för särskilda utredningar genom tekniskt sakkunniga, tryckningskostnader, kostnader för belysning, uppvärmning, städning, möbler, böcker, tidningar, telefoner, kontorsrekvisita m. m., förslagsvis	3,600
Summa kronor	15,500

Å de i staten upptagna arvodena utgår icke dyrtidstillägg.

I skrivelse den 29 september 1927 har centrala skiljenämnden anmält sitt behov av medel för budgetåret 1928—1929. Nämnden har därvid till en början erinrat, att i nämndens stat — såsom förut berörts — upprepade gånger vidtagits betydliga nedskärningar. I jämförelse med den för år 1921 fastställda staten, vilken slutat på ett belopp av 27,250 kronor, innebure sålunda staten för innevarande budgetår en nedsättning av 11,750 kronor, därav 5,350 kronor belöpte å arvodesstaten och 6,400 kronor å omkostnadsstaten.

Centrala
skiljenämnden.

Centrala
skiljenämnden.

Antalet till nämnden inkomna mål hade utgjort:

år 1921	23	år 1924	21
» 1922	27	» 1925	23
» 1923	12	» 1926	27

Under tiden 1 januari—1 september 1926 hade till nämnden inkommit 16 mål; under motsvarande tid år 1927 14 mål. Någon väsentlig ändring beträffande omfattningen av nämndens verksamhet under budgetåret 1928—1929 syntes icke vara att förvänta.

På grund av vad sålunda anförts har nämnden hemställt, att till bestridande av kostnaderna för nämnden måtte för nästkommande budgetår anvisas ett extra förslagsanslag av 15,500 kronor.

Departementschefen.

Det av nämnden för nästa budgetår ifrågasatta beloppet å 15,500 kronor är lika med det anslag, som för ändamålet anvisades för budgetåret 1927—1928. Mot beloppet i och för sig synes mig icke vara något att erinra. Emellertid skall, såsom jag redan berört, enligt det förut omförmälda förslaget till lag om arbetsdomstol lagen om centrala skiljenämnden upphöra att gälla den 1 januari 1929. Från och med samma dag skall alltså centrala skiljenämndens verksamhet upphöra. Dock förutsattes i lagförslaget, att nämnden även efter berörda dag skall handlägga de mål, i vilka nämndens medverkan dessförinnan påkallats. Med hänsyn härtill torde kostnaderna för centrala skiljenämnden under budgetåret böra beräknas till dels halva den av nämnden för nästa budgetår angivna årskostnaden eller 7,750 kronor, dels ock ett mindre belopp för bestridande av utgifterna för nämndens eventuella verksamhet efter ingången av år 1929. Sistnämnda belopp synes kunna förslagsvis beräknas till 1,250 kronor. Tillhoppa skulle alltså för centrala skiljenämndens verksamhet erfordras ett belopp av 9,000 kronor. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma grunderna för användningen av omförmälda belopp å 1,250 kronor.

Arbetsdomstolen.

Promemoria inom socialdepartementet.

Med anledning av förslaget om inrättande av en särskild arbetsdomstol lät jag inom socialdepartementet utarbeta en promemoria angående kostnaderna för den ifrågasatta domstolen. Efter en redogörelse i korthet för de föreslagna bestämmelserna rörande domstolens organisation anfördes i berörda promemoria i huvudsak följande:

De efter förslag utsedda ledamöterna syntes en var böra erhålla samma arvode som ledamot i arbetsrådet eller 4,000 kronor för år.

Vid bestämmandet av arvode till ordföranden borde beaktas, att arbetets ansvarsfulla och grannliga beskaffenhet krävde av befattningens innehavare ej blott hög juridisk kompetens utan även betydande kvalifikationer i andra avseenden. På ordföranden ankomme det ofta att avgöra målens utgång, och den auktoritet domstolen kunde tillvinna sig syntes i hög grad bliva beroende av ordförandens person. I motiven till lagförslaget framhölls såsom lämpligt, att ordföranden vore innehavare av ordinarie domarämbete. Det vore tänkt, att ordföranden skulle med biträde av en sekreterare själv uppsätta domstolens domar och övervaka expedieringen. Enligt lagförslaget hade ord-

föranden dessutom vissa uppgifter med avseende å målens anhängiggörande, andra förberedande åtgärder m. m. Med hänsyn till ordföranden sålunda åliggande expeditionsskyldighet och övriga med tjänsten förenade göromål syntes hans närvaro å tjänsterummet dagligen komma att erfordras. För erhållande av lämplig person å ordförandeplatsen syntes ordförandens arvode böra sättas till 8,000 kronor årligen.

Vad anginge de utan förslag utsedda ledamöterna borde — såsom förhållandet vore i centrala skiljenämnden — deras arvode utgå med något högre belopp än arvodet till övriga ledamöter. Sålunda syntes arvodet å ordförandens ställföreträdare böra utgå med förslagsvis 6,000 kronor, medan arvodet till den andre opartiske ledamoten borde upptagas till 5,000 kronor.

Å omförmälda arvoden till domstolens ordförande och ledamöter borde dyrtidstillägg icke utgå.

Det syntes vara nödvändigt, att vid domstolen anställdes en sekreterare. Därtill borde förvärvas person, som vore behörig att utöva domarämbete. Lämpligt vore även, att han tjänstgjort såsom domare eller i allt fall hade erfarenhet från tjänstgöring i domstol. Han borde äga förmåga att biträda ordföranden med uppsättande av domar samt att föra domstolens protokoll. I betraktande av de kvalifikationer, som sålunda borde ställas på innehavaren av sekreterarbefattningen, borde avlöningen till denne — ehuru han antagligen ej komme att bliva fullt upptagen av sin tjänst — icke upptagas alltför knappt. Gottgörelsen syntes skäligen böra beräknas efter 4,000 kronor för år och hava formen av arvode. Å detta arvode borde dyrtidstillägg icke utgå.

Vid domstolen borde vidare anställas en befattningshavare i biträdesgrad, vilken befattningshavare, med hänsyn till att i tjänstgöringen skulle ingå handläggning av registratorsgöromål och det närmaste omhänderhavandet av domstolens expensmedel, borde erhålla extra ordinarie kansliskrivares löneställning och sålunda placeras i 11:e lönegraden enligt den för extra ordinarie tjänstemän gällande löneplanen. Å lönen till nämnda befattningshavare borde dyrtidstillägg beräknas enligt de grunder, som i dylikt hänseende gällde beträffande nyreglerade verk.

Medel — förslagsvis beräknade till sammanlagt 5,000 kronor — syntes böra avses till bestridande av ersättningar vid vikariat och dylikt å sistnämnda två befattningar samt för ersättningar å extra tjänstemän och övriga biträden, arvode å ersättare för ledamöter samt ersättning för vakthållning.

Samtliga omförmälda olika belopp borde i form av särskilda poster upptagas under rubriken avlöningsstat för arbetsdomstolen.

Med hänsyn därtill, att arbetsdomstolen enligt förslaget kunde sammanträda jämväl utom Stockholm, borde beräknas medel till bestridande av kostnaderna därför. Vidare borde medel avses till resekostnads- och traktamentsersättningar å ersättare för ledamöter, kostnader för särskilda utredningar genom tekniskt sakkunniga, tryckningskostnader, kostnader för belysning, uppvärmning och städning av lokaler, anskaffande och underhåll av inventarier, till inköp av böcker samt för övriga expenser. Utgifterna till nyssberörda ändamål borde utgå från en särskild post till övriga kostnader, uppförd under rubriken omkostnadsstat i staten för arbetsdomstolen. Sistnämnda post syntes förslagsvis böra uppskattas till ett belopp av 7,000 kronor, för avrundande av statens slutsumma minskat till 6,856 kronor. Att märka vore emellertid, att inom posten till övriga kostnader då icke räknats med något belopp för hyra av lokal å domstolen. Därest sådan lokal icke skulle kunna beredas i någon staten tillhörig byggnad, vilket givetvis vore mest önskvärt, skulle även utgifterna för hyra komma under berörda post. Då det ännu vore ovisst, huru lokalfrågan skulle ordnas, men det totala utgiftsbeloppet

för arbetsdomstolen i varje fall syntes böra beredas under anslag med förslagsanslags natur, syntes för det dåvarande icke behöva räknas med särskild kostnad för lokalhyra.

I enlighet med angivna grunder skulle staten för arbetsdomstolen komma att te sig på följande sätt:

A. Avlöningsstat.

	kronor
Arvode åt ordföranden	8,000
» » en ledamot, tillika ställföreträdare för ordföranden	6,000
» » en ledamot utsedd utan förslag	5,000
Arvodena å 4,000 kronor till en var av fyra ledamöter, utsedda efter förslag	16,000
Arvode åt en sekreterare	4,000
Avlöning åt en kansliskrivare enligt 11:e lönegraden, förslagsvis	3,144
Vikariatsersättningar, extra tjänstemän och övriga biträden, ersättning för vakthållning samt arvoden åt ersättare för ledamöter, förslagsvis	5,000

B. Omkostnadsstat.

Övriga kostnader (reskostnads- och traktamentsersättningar åt ordföranden, ledamöter och sekreteraren samt ersättare för ledamöter, kostnader för särskilda utredningar genom tekniskt sakkunniga, tryckningskostnader, kostnader för belysning, uppvärmning och städning av lokaler, anskaffande och underhåll av inventarier, inköp av böcker samt andra expenser) förslagsvis	6,856
Summa kronor	54,000

De sammanlagda kostnaderna för arbetsdomstolen skulle alltså enligt staten uppgå till 54,000 kronor. Då lagen om arbetsdomstolen vore avsedd att träda i kraft den 1 januari 1929, skulle alltså till bestridande av utgifterna för densamma under budgetåret 1928—1929 erfordras hälften av nyssnämnda belopp eller 27,000 kronor.

Statskontoret. Över nämnda promemoria inforrades yttrande från statskontoret, som i utlåtande den 23 december 1927 anförde i huvudsak följande:

Det syntes vara svårt, för att icke säga omöjligt att i förväg få någon bestämd uppfattning rörande den arbetsbörda, som komme att påvila den föreslagna arbetsdomstolen. Berörda osäkerhet rörande det blivande arbetets faktiska omfattning syntes statskontoret utgöra ett vägande skäl för en viss återhållsamhet vid fastställandet av staten och särskilt vid bestämmandet av fasta ersättningsbelopp, då det givetvis vore väsentligt svårare att få redan fastställda ersättningar sänkta än att sedermera vidtaga de höjningar, som efter vunden erfarenhet eventuellt kunde visa sig befogade. Från nämnda utgångspunkt kunde statskontoret till en början icke undgå att finna de i promemorian föreslagna arvodena till ledamöterna i domstolen väl höga. Vad ordförandebefattningen anginge, för vilken vore ifrågasatt ett arvode av 8,000 kronor, vore särskilt att märka, att den vore avsedd att innehavas som bisyssla av en ordinarie domare, vid vilket förhållande en viss sänkning av arvodet syntes kunna ifrågasättas. Beträffande övriga ledamöter vore det med hänsyn till vad sålunda anförts måhända lämpligare att åtminstone tills vidare som avlöningsform välja såväl årsarvode, då satt till väsentligt lägre belopp

än de föreslagna, som dagarvode för arbetsdag. I fråga om sekreterarens arvode kunde ifrågasättas, om detta icke, i likhet med för sekreteraren i arbetsrådet, borde uppdelas i lön och tjänstgöringspenningar. Förslaget att å staten upptaga avlöning till en kansliskrivare i 11:e lönegraden, avsedd att å annat handhava registratorsgöromål och närmast omhänderhava expensmedel, kunde statskontoret icke biträda. Registratorsgöromålen vid domstolen bleve säkerligen av ganska enkel beskaffenhet, och ansvaret för de relativt ringa expensmedlen borde kunna läggas på sekreteraren. Befattningshavaren i fråga syntes därför icke behöva uppföras i högre lönegrad än den 7:e (kanslibiträdes-) graden. Uttrycklig bestämmelse syntes vara erforderlig därom, att dyrtidstillägget vid nämnda befattning skulle utgå efter vad som gällde vid nyreglerade verk. Ersättning till extra tjänstemän och övriga biträden samt för vakt-hållning inginge enligt statförslaget i ett å avlöningsstaten uppfört förslagsanslag. Däremot vore i och för sig icke något att erinra, för så vitt, på sätt vid ämbetsverken vore vanligt, det belopp, som domstolen finge för ändamålet disponera, begränsades genom bestämmelse av Kungl. Maj:t. Likaledes borde anslagen till anskaffande och underhåll av inventarier, inköp av böcker samt andra expenser, vilka i statförslaget inginge i förslagsanslaget å omkostnadsstaten, liksom fallet vore vid ämbetsverken, till beloppet fixeras av Kungl. Maj:t. Då flera olika slag av utgifter, vilka det borde vara av intresse att följa var för sig, skulle bestridas från nämnda förslagsanslag, vore det lämpligt att särskild föreskrift meddelades därom, att utgifterna under anslaget skulle i redovisningen på visst sätt uppdelas.

Såsom statskontoret framhållit, är det för närvarande ytterst svårt att beräkna storleken av den arbetsbörda, som kan komma att åvila den föreslagna arbetsdomstolen. Tillströmningen av mål till domstolen torde bliva beroende av förhållanden, vilka icke nu kunna överblickas. Därtill kommer, att den föreslagna lagstiftningen i viss grad har karaktären av ett försök. Det kan icke för närvarande med säkerhet bedömas, huruvida den ifrågasatta domstolsorganisationen är den bästa. Sedan erfarenhet vunnits, kan det måhända bliva erforderligt att vidtaga ändringar däri. På grund av det anförda torde det vara lämpligt att tills vidare uppföra domstolen i dess helhet på extra stat.

*Departement-
chefen.*

Nu berörda omständigheter synas även mana till en viss försiktighet vid fastställande av domstolens stat och särskilt vid bestämmande av arvode till ordföranden och ledamöterna. Tydligt är emellertid, att dessa arvoden böra vara så höga, att man kan påräkna att såsom ordförande och ledamöter erhålla högt kvalificerade personer. Den nya domstolen kommer att erhålla en synnerligen maktpåliggande och grannliga uppgift, och värdet av den föreslagna lagstiftningen torde i hög grad bliva beroende av den auktoritet domstolen kan förvärva. Statskontorets förslag att beträffande ledamöterna fastställa dels ett årsarvode dels ock dagarvode för arbetsdag kan jag icke biträda. Denna avlöningsform synes mig mindre lämplig i fråga om ledamöter i en domstol sådan som den föreslagna. Ifrågavarande arvoden torde alltså böra bestämmas till fasta belopp.

Vad till en början angår *de efter förslag utsedda ledamöterna* i arbetsdomstolen anser jag, att de, såsom i promemorian anförts, böra erhålla samma arvode som ledamöterna i arbetsrådet. Visserligen torde antalet mål, som handläggas

av arbetsdomstolen, icke komma att bliva lika stort som antalet ärenden i arbetsrådet, men målens beskaffenhet och den avsevärda tid, som lärer komma att åtgå för handläggningen av desamma, torde motivera, att nämnda ledamöter i arbetsdomstolen i arvodeshänseende dock jämsställas med arbetsrådets ledamöter. Arvodet bör sålunda bestämmas till 4,000 kronor.

Beträffande *ordföranden* i arbetsdomstolen vill jag erinra, att jag vid anmälan av förslaget till lag om arbetsdomstol framhöll såsom lämpligt, att ordföranden vore innehavare av ordinarie domarämbete. Därigenom skulle han, oavsett förordnandet i arbetsdomstolen, komma att intaga den oberoende ställning, som i regel är förenad med innehav av domarbefattning. I fråga om ordförandeposten är det av särskild vikt att erhålla en för uppdraget lämplig person. Ordföranden bör hava hög juridisk kompetens och förmåga att leda en process, byggd på muntlighets- och omedelbarhetsgrundsatserna. Han måste dessutom äga kännedom om förhållandena på arbetsmarknaden och förståelse för parternas synpunkter. Märkas bör även, att i många av de mål, som komma att handläggas av arbetsdomstolen, åskådningarna inom skilda samhällsklasser komma att skarpt bryta sig mot varandra, och att målets utgång ofta torde komma att bero av ordförandens votum. Såsom i promemorian framhållits lärer vidare domstolens auktoritet i hög grad komma att bliva beroende av ordförandens person. Det är avsett, att ordföranden skall med biträde av en sekreterare uppsätta domstolens domar och övriga beslut samt övervaka expedieringen och andra kansligöromål. På ordföranden torde även i regel ankomma att utfärda stämning och vidtaga vissa andra förberedande åtgärder. Vid nu angivna förhållanden har jag endast med tvekan ansett mig böra förorda en sänkning av det i promemorian föreslagna arvodet för ordföranden, 8,000 kronor. Med hänsyn till statskontorets uttalande anser jag mig dock böra hemställa, att nämnda arvode bestämmas till 7,000 kronor. Ett lägre belopp synes icke böra komma i fråga, då därigenom ordförandens arvode skulle bliva alltför lågt i förhållande till ledamöternas. Jag vill erinra, att i centrala skiljenämnden, där de av arbetsgivar- och arbetarorganisationer utsedda ledamöterna uppbära ersättning med 1,140 kronor, ordförandens arvode utgör 3,000 kronor.

Vad nu nämnts om ordföranden gäller i viss mån även beträffande *de utan förslag utsedda ledamöterna*, vilkas närvaro jämte ordförandens skall utgöra särskild garanti för ett opartiskt avgörande av de till domstolen hänskjutna målen. Liksom i centrala skiljenämnden böra dessa ledamöter hava något högre gottgörelse än de ledamöter, vid vilkas tillsättande partsorganisationerna äga medverka. På grund härav synes — med utgångspunkt från vad nyss förordats beträffande arvode till ordföranden och de utan förslag utsedda ledamöterna — arvodet till vice ordföranden böra bestämmas till 5,000 kronor och arvodet till den andre av nämnda ledamöter kunna fastställas till 4,500 kronor.

På nu berörda arvoden till ordföranden och ledamöterna bör icke få beräknas dyrtidstillägg.

Såsom i promemorian anförts bör vid domstolen anställas en *sekreterare*.

I promemorian har uttalats, att till denna befattning borde förvärvas person, som vore behörig att utöva domarämbete, ävensom framhållits såsom lämpligt, att han tjänstgjort såsom domare eller i allt fall hade erfarenhet från tjänstgöring i domstol. Emellertid synes det mig icke lämpligt att föreskriva lagfarenhet såsom nödvändigt kompetensvillkor för förordnande till sekreterare. I regel torde väl till nämnda befattning komma att utses person med domarkompetens, men i vissa fall kan måhända person utan dylik kompetens vara bättre skickad för befattningen. Den bristande juridiska utbildningen kan i dylikt fall ersättas av andra kvalifikationer, t. ex. särskild insikt i arbetsförhållanden. Med hänsyn härtill synes möjlighet böra finnas att till sekreterare utse även icke lagfaren person. Naturligen bör sekreteraren äga förmåga att biträda vid uppsättande av domar, att föra protokoll samt att ombesörja förekommande kansligöromål. Med hänsyn till det anförda torde sekreterarens avlöning, såsom i promemorian föreslagits, böra bestämmas till 4,000 kronor. Nämnda belopp synes böra utgå i form av arvode utan dyrtidstillägg. Att såsom statskontoret föreslagit uppdelat sekreterarens arvode i lön och tjänstgöringspenningar finner jag icke lämpligt. På Kungl. Maj:t torde böra ankomma att meddela föreskrifter angående dispositionen över omförmälda arvode vid semester och annan ledighet.

Det lär vara erforderligt, att vid domstolen anställs en *befattningshavare i biträdesgrad*. Med hänsyn till vad statskontoret i detta avseende anført torde denna befattningshavare böra uppföras i 7:e lönegraden enligt den för extra ordinarie tjänstemän gällande löneplanen. Naturligen bör å lönen för omförmälda befattningshavare beräknas dyrtidstillägg endast enligt de grunder, som gälla beträffande nyreglerade verk.

På sätt i promemorian angivits böra medel — förslagsvis beräknade till sammanlagt 5,000 kronor — upptagas till bestridande av arvoden åt ersättare för ledamöter, ävensom ersättningar vid vikariat och dylikt å sekreterar- och biträdesbefattningarna liksom åt extra tjänstemän och övriga biträden samt för vakthållning. I samband med fastställande av stat för domstolen synes böra beaktas vad statskontoret anført rörande begränsning av de belopp, som av domstolen må disponeras för ersättning till extra tjänstemän och övriga biträden samt för vakthållning.

Slutligen bör under omkostnadsstaten såsom en särskild post till övriga kostnader upptagas ett belopp för resekostnads- och traktamentsersättningar åt ordföranden, ledamöter och sekreteraren samt ersättare för ledamöter, kostnader för särskilda utredningar genom tekniskt sakkunniga, tryckningskostnader, kostnader för belysning, uppvärmning och städning av lokaler, anskaffande och underhåll av inventarier, inköp av böcker samt andra expenser. Nämnda post torde kunna förslagsvis uppskattas till ett belopp av 7,000 kronor, för avrundande av statens slutsumma minskat till 6,980 kronor. Vid beräkning av detta belopp har liksom i promemorian icke räknats med någon kostnad för hyra av lokal åt domstolen. Önskvärt är naturligen, att lokal kan beredas i någon staten tillhörig byggnad. Därest detta icke kan ske, bör från nyssnämnda post bestridas även utgift för hyra. Då det ännu är ovisst, huru

lokalfrågan skall ordnas, och då det totala utgiftsbeloppet för arbetsdomstolen i varje fall lärer böra täckas genom anslag av förslagsanslags natur, synes emellertid — såsom i promemorian anförts — icke vid den nu skeende uppskattningen av erforderliga medel under denna post böra räknas med särskild kostnad för lokalhyra. Vad statskontoret anført rörande redovisning av olika slag av utgifter under förevarande anslagspost torde böra vinna vederbörligt beaktande vid fastställande av stat för arbetsdomstolen.

Med hänsyn till det anförda torde arbetsdomstolens stat — med bortseende från förut antydda specialisering i fråga om vissa poster — så vitt nu kan bedömas, för helt budgetår räknat, komma att te sig på följande sätt:

A. Avlöningar.

	kronor	kronor
Arvode åt ordföranden	7,000	
» » en ledamot, tillika vice ordförande	5,000	
» » en ledamot	4,500	
» » fyra ledamöter	16,000	
» » en sekreterare	4,000	
Avlöning åt ett kanslibitråde i 7:e lönegraden, förslagsvis . .	2,520	
Arvodena åt ersättare för ledamöter, vikariatsersättningar, ersättningar åt extra tjänstemän och övriga biträden samt för vakthållning, förslagsvis	5,000	44,020

B. Omkostnader.

Övriga kostnader (resekostnads- och traktamentsersättningar åt ordföranden, ledamöter och sekreteraren samt ersättare för ledamöter, kostnader för särskilda utredningar genom tekniskt sakkunniga, tryckningskostnader, kostnader för belysning, uppvärmning och städning av lokaler, anskaffande och underhåll av inventarier, inköp av böcker samt andra expenser), förslagsvis	6,980
Summa kronor	51,000

Kostnaderna för arbetsdomstolen skulle sålunda komma att uppgå till sammanlagt 51,000 kronor årligen. Då, som jag redan berört, den föreslagna lagen skulle träda i kraft den 1 januari 1929, skulle till bestridande av utgifterna för arbetsdomstolen under budgetåret 1928—1929 erfordras hälften av nyssnämnda belopp eller 25,500 kronor. Emellertid torde det icke vara uteslutet, att under tiden närmast efter domstolens upprättande och innan verksamheten fullt kommit i gång sådana anordningar kunna träffas, att nyssnämnda belopp icke i sin helhet behöver tagas i ansåg. Sålunda synes med tillsättande av sekreterare och kanslibitråde böra anstå till dess behov därav föreligger.

Såsom jag framhållit i mitt yttrande till statsrådsprotokollet för den 4 januari 1928 torde det vara lämpligt, att under övergångsåret kostnaderna för centrala skiljenämnden och arbetsdomstolen utgå från ett gemensamt anslag i

riksstaten, förslagsvis under rubriken centrala skiljenämnden för vissa arbetstvister m. m. I enlighet med nu gjorda beräkningar synes anslaget, som på sätt förut antytts torde böra erhålla förslagsanslags natur, böra upptagas till (9,000 + 25,500) 34,500 kronor.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att under femte huvudtiteln, avdelningen sociala verk och inrättningar, till *centrala skiljenämnden för vissa arbetstvister m. m.* för budgetåret 1928—1929 anvisa ett *extra* förslagsanslag av kronor 34,500.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Conr. Falkenberg.
